

АНАЛІЗ ОСНОВНИХ ТАКТИКО-СПЕЦІАЛЬНИХ МЕТОДІВ У СУЧАСНІЙ ВІЙСЬКОВІЙ СТРАТЕГІЇ

Мамченко Дмитро Вадимович

Курсант 3 курсу ФПФПКП

Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ, Україна

Корецький Ярослав Іванович

Курсант 3 курсу ФПФПКП

Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ, Україна

Науковий керівник: Плахотний Артем Павлович

старший викладач кафедри тактико-спеціальної підготовки, підполковник поліції

Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ, Україна

Анотація. В статті досліджено поточний російський спосіб ведення війни, аналіз якого є однією із головних передумов якісного оборонного планування України в умовах збереження російської загрози і диспаритету силових потенціалів на користь рф. Визначено роль і місце воєнної політики у великій стратегії рф. Проаналізовано теоретичні основи сучасного російського способу ведення війни, включно з факторами, які впливають на планування і проведення операцій. Визначено основні риси поточної російської доктрини проведення операцій, а також її відображення на окремих видах і родах військ збройних сил рф на практиці. **Ключові слова:** воєнна стратегія, рф, воєнна агресія, конфлікт, війна.

Відносини і взаємодії, з якими зіштовхується сучасний глобалізований світ, стають дедалі складнішими. Водночас вони формують середовище можливостей і ризиків, розмиваючи кордони між внутрішньою та зовнішньою політикою.

У сучасному контексті змін міжнародних конкурентних умов, країни, які можуть ефективно реагувати на геополітичні трансформації, швидко адаптуватися до нових викликів та динамічно змінюваних "правил гри" на світовій арені, а також адекватно оцінювати та використовувати свої національні економічні, політичні, інформаційні та інтелектуальні ресурси, отримують переваги. Забезпечення національної безпеки та її інституціоналізація стають одними з ключових завдань для країн у міжнародній системі XXI століття.

В контексті воєнної стратегії, ця галузь воєнного мистецтва досліджує характер сучасних військових конфліктів та методи їх запобігання, підготовку держави та збройних сил до відповіді на можливу агресію, а також стратегії та тактики проведення стратегічних воєнних дій. Воєнна стратегія представляє собою практичну діяльність вищого воєнно-політичного керівництва держави з урахуванням вимог військової доктрини, сучасної військово-політичної обстановки, оборонних можливостей та конкретних завдань Збройних Сил. Основні теоретичні положення і завдань воєнна стратегія обґрунтовано воєнною наукою, не є постійними [1].

Вони змінюються разом зі змінами, які відбуваються у соц.-політ., екон. і воєн. галузях всередині країни та у світі загалом, зокрема із впровадженням у ЗС якісно нових засобів зброї. боротьби окремі положення стратегії втрачають своє значення або набувають ін. змісту.

Взаємозв'язок між стратегією та політикою впливає з природи війни. Політика

визначає процес підготовки до можливого конфлікту, формує методи та способи його ведення, забезпечує високий рівень морально-політичного стану народу і створює сприятливі внутрішні та зовнішні політичні умови для стратегії воєнного ведення.

У свою чергу, воєнно-політичне керівництво держави використовує результати стратегічного аналізу для вирішення завдань у галузі військового будівництва, підготовки та ведення війни. Вплив стратегії на політику стає особливо виразним під час війни: успіхи Збройних Сил створюють сприятливі умови для подальшої політики, тоді як поразки та невдачі стратегічних планів ускладнюють обстановку, в якій політичне керівництво має діяти, і, в окремих випадках, може призвести до зміни політичного курсу. Тісний зв'язок воєнної стратегії і воєнної доктрини зумовлений тим, що розвиток теорії стратегії ведеться з урахуванням вимог воєнної доктрини, у якій відображені й закріплені певні погляди на сутність, характер, способи підготовки та ведення війни державою і її ЗС.

Не менш тісні зв'язки існують між воєнною стратегією і економікою. Озброєння, склад, організація, форми та способи застосування військ залежать від досягнутого ступеня розвитку виробництва.

Економіка обумовлює кількісний і якісний склад ЗС, впливає на характер воєнних дій і визначає розмах, напруженість та інші характерні риси війни [2, с. 24].

Упроваджуючи досягнення науково-технічного прогресу, економіка створює благоприятні умови для розвитку стратегії, враховуючи потреби Збройних Сил та вимоги, що висувається стратегією.

Ключову роль у визначенні вимог до військової економіки, обсягів та структури оборонної продукції відіграє воєнна стратегія. Вона встановлює матеріальні потреби ЗС як у мирний, так і у воєнний час, формулює вимоги до розміщення об'єктів економіки для забезпечення їх стійкості під час конфлікту, визначає заходи з облаштування території країни та впливає на розподіл людських ресурсів.

Війна, її причини та джерела, перебіг і наслідки підпорядковуються принципам, які відображають її залежність від політичних мети, взаємозв'язку з економікою та військово-економічним та науково-технічним потенціалом держав (чи коаліцій держав), що беруть участь у конфлікті. Перший фундаментальний принцип війни визначає, що характер війни залежить від політичних цілей конфлікту, а другий принцип показує, що хід та результати війни обумовлені воєнно-економічним потенціалом сторін в конфлікті. Часткові принципи війни встановлюють зв'язок між ходом та результатами бойових дій і співвідношенням науково-технічних можливостей, морально-психологічного стану особового складу та військових потенціалів протистоячих сторін.

При розгляді введення сучасної воєнної агресії Російської Федерації проти України можна визначити, що за початковим задумом та планом військово-політичного керівництва Росії так звана спецоперація повинна була бути оперативною, іншими словами, російські "стратегі" металися досягти запланованих результатів протягом коротких строків, зокрема захопити Київ за 3-4 доби та окупувати більшу частину України за 2-3 тижні.

Отже, в основі оригінального задуму та плану його втілення стояла стратегія блицкригу, що передбачала швидкі та рішучі дії. Проте вже на початкових етапах стало очевидно, що російські війська не змогли досягти своєї поставленої мети одним рішучим ударом. Крім того, агресор зазнав значних втрат серед особового складу та військової техніки. Фактично його стратегічні плани виявилися невдалими.

Таким чином, загарбники переключилися на іншу стратегію — стратегію розтрощення. Ця стратегія вимагала накопичення сил і ресурсів, залучення

додаткових військових контингентів, поновлення озброєння та військової техніки, формування нових ударних груп, їх зміцнення та перегрупування. Зазначаючи суттєвих коригувань, стратегічна мета та плани ворога стали більш конкретними.

Проте і стратегія розтрощення, активного наступу та спроб оточення та розгрому противника, не дала суттєвих позитивних результатів. Тому її поступово замінили іншою – стратегією виснаження. Вона відрізняється тактикою випаленої землі, що, фактично, сама є стратегією, а не просто тактикою, і включає в себе знищення всього корисного, що може бути використано для забезпечення життя або існування як військ противника, так і цивільного населення на території, що може бути зайнятою або вже зайнятою противником. [4].

Зокрема це знищення запасів харчових продуктів та врожаю, забруднення або отруєння джерел питної води, знищення інфраструктури — шляхів і засобів автомобільного й залізничного транспорту, комунікацій та засобів зв'язку, техніки, споруд і служб, промислових підприємств, установ та житлових будівель, іноді навіть цілих міст.

Армія росії перейшла до неї у вересні 2022 року, зосередивши свої зусилля на знищенні та виведенні з ладу об'єктів соціальної та критичної інфраструктури, ТЕЦ (теплоелектроцентралей і ТЕС (теплових електростанцій), транспортних вузлів, промислових підприємств, медичних установ, закладів освіти й науки, культових споруд, житлових будівель українців.

Це ворог здійснював і продовжує здійснювати шляхом ракетних і авіаційних ударів, бомбардування, атак ударних БПЛА, артилерійських і мінометних обстрілів [5].

Яскравим прикладом такої стратегії нашого ворога є підрив греблі Каховської ГЕС 6 червня, внаслідок чого стався потужний витік великої маси води — частини Каховського водосховища. Це спричинило загибель людей, масову загибель домашніх і диких тварин. Станція (ГЕС.) не підлягає відновленню. Велика кількість людей через повінь і підтоплення втратили домівки, господарства, майно, сільськогосподарські ділянки з майбутнім урожаєм, засоби для існування і власного життя. Цей підрив є не лише економічним і воєнним злочином, а й масштабним екологічним злочином (злочином екоциду.) [6].

Його наслідки колосальні й ми ще не повною мірою їх усвідомлюємо — вони на багато років, окремі з них неможливо усунути навіть у далекій перспективі.

Зазначимо, що наш противник не обмежує себе якимись правовими й моральними рамками. Він застосовує найрізноманітніші види озброєння та військової техніки, іноді й заборонені міжнародним правом. Ворог використовує різні методи та способи дій, які не завжди пояснюються військовою необхідністю й доцільністю [7].

На мій погляд, росіяни до цього часу живуть у парадигмі Другої світової війни, яку вони продовжують називати «великою вітчизняною». Для росіян перемога у тій війні є головною історичною подією ХХ століття, головним державним святом і навіть важливою «духовною скріпою» російського суспільства.

Отже не дивно, що всі сучасні бойові статuti російських збройних сил, як і колишні радянські, ґрунтуються передусім на тогочасному досвіді червоної армії. Звичайно, враховується і пізніший досвід локальних війн і збройних конфліктів, і знову ж переважно власний — радянський і російський. Але визначальним все ж є досвід німецько-радянської війни.

Слід відзначити, що та війна була єдиною в історії срср тотальною війною. І справді, вона стала стрибком у розвитку воєнного мистецтва, зокрема й радянського.

Проте, зважаючи на науково-технічний прогрес і кардинальні зміни, що

відбулися з тих часів у військовій справі, багато теоретичних положень російської воєнної науки й військової практики вже застаріли. І той факт, що керівництвом та збройними силами російської федерації це не повною мірою усвідомлено, дає нам певну перевагу й можливості успішної боротьби з росіянами.

Список використаних джерел:

1. Про Стратегію воєнної безпеки України: Указ Президента України №121/2 021 від 25 березня 2021 р. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/1212021-37661> (дата звернення : 22. 11. 2023).
2. Белесков М. М. Сучасний російський спосіб ведення війни: теоретичні основи і практичне наповнення: аналітична доповідь. Київ: НІСД, 2021. 29 с.
3. Всеохоплююча оборона України: уроки карабаських війн для України. Інформаційне агентство «Оборонно-промисловий кур'єр». URL: <http://opk.com.ua/всеохоплююча-оборона-україни-уроки-к/> (дата звернення: 22. 11. 2023).
4. Аналіз бойових дій у серпні-вересні 2014 року. Міністерство оборони України. URL: https://www.mil.gov.ua/content/other/anliz_rf.pdf (дата звернення: 22. 11. 2023).
5. Війська рф у війні з Україною використовують тактику і стратегію німецько-радянської війни URL: <https://armyinform.com.ua/2023/10/02/vijska-rf-u-vijni-z-ukrayinoyu-vukorystovuyut-taktyku-i-strategiyu-nimeczko-radyanskoyi-vijny/> (дата звернення 22. 11. 2023).
6. Воєнна доктрина України. URL:<https://naurok.com.ua/voenna-doktrina-ukra-ni-368055.html> (дата звернення 22. 11. 2023).
7. Використання потенціалу недержавних аналітичних центрів у формуванні політики національної безпеки: Аналітична записка. URL: <https://niss.gov.ua/doslidzhennya/gromadyanske-suspilstvo/vikoristannyapotentialu-nederzhavnikh-analitichnikh-centriv> (дата звернення 16.11. 2023).